

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/KL/KBO/2012/314

BETREFT: schoolreglement, bijdrageregeling en kostenbeheersing.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 13.06.2012

1.2 Verzoeker

- [], ouders

1.3 Betrokken school

- School: []

- Schoolbestuur: []

1.4 CZB

Bij aangetekende brief van 10 juni 2012, toegekomen op 13 juni 2012, dient verzoekende partij bij het secretariaat van de Commissie een klacht in.

Bij aangetekende brief van 21 juni 2012 wordt verwerende partij in kennis gesteld van de klacht en van de mogelijkheid om een verweerschrift in te dienen. Zij wordt tevens uitgenodigd voor de zitting van de Commissie van 17 september 2012.

Op 26 juni 2012 stuurt verwerende partij haar verweerschrift. Met een afzonderlijke brief van dezelfde datum bevestigt zij aanwezig te zullen zijn op de zitting.

Bij aangetekende brief van 10 juli 2012 wordt verzoekende partij uitgenodigd voor de zitting van 17 september 2012. Bij deze brief zijn het verweerschrift met bijlagen gevoegd.

2. INHOUD van de KLACHT

De ouders hebben verschillende klachten betreffende het schoolbeleid van de school van hun dochter. Hun dochter zit momenteel in de eerste kleuterklas, zij is ingeschreven in deze school sinds 1 februari 2011.

Hun klachten betreffen:

1. Beheersing onderwijskosten.

1) Abonnement tijdschrift Averbode.

Volgens het schoolreglement (artikel 11.3 Bijdragelijst) staat een abonnement op tijdschriften van Averbode bij de niet-verplichte uitgaven. Verzoekers beweren dat het wel een verplichte uitgave betreft want de klasleerkracht van hun dochter, (en de klasleerkracht van de peuterklas) gebruiken dit tijdschrift in de klas om hun ontwikkelingsdoelen na te streven.

Verzoekers citeren een verklaring die een klastitularis van de peuterklas op een info-avond (in februari 2010) zou afgelegd hebben. Volgens die verklaring zou voor kinderen die geen abonnement nemen geen fotokopie kunnen genomen worden omdat dit niet eerlijk zou zijn tegenover de ouders die wel betalen voor een abonnement en moeten kinderen zonder abonnement tijdens de activiteit toekijken en kunnen zij niet meedoen omdat er niet voor betaald is.

Verzoekers voelen zich dus sterk uitgenodigd om een abonnement voor hun dochter te betalen. Gedurende dit schooljaar, in de eerste kleuterklas, heeft zij nog nooit een exemplaar van het tijdschrift meegebracht naar huis. Ze bracht wel al heel veel knutselwerkjes en werkblaadjes mee die gemaakt werden in de klas en die een deel waren van het tijdschrift. Hieruit leiden verzoekers af dat ze dit tijdschrift zeker en vast gebruiken om hun ontwikkelingsdoelen na te streven. (Ze kunnen dit aantonen met de verschillende werkstukjes die ze hebben bewaard)

De vermelding van het tijdschrift staat volgens verzoekers bij de niet-verplichte uitgaven omdat de maximumfactuur niet zou overschreden worden. Aangezien het toch een onrechtstreekse verplichte uitgave is, wordt volgens hen de maximumfactuur voor alle ouders overschreden.

2) Het toegangsgeld voor het sinterklaasfeest (dit in combinatie met het grootouderfeest) staat in het schoolreglement niet bij de verplichte uitgaven vermeld. Dit is begrijpelijk, want het is geen kost die de leerling maakt, maar een activiteit tijdens de schooluren, waarin leerlingen optreden met een programma waarvoor ze wekenlang intens geoefend hebben tijdens de schooluren. Het is een feit dat het oefenen zijn weerslag heeft op het vrije karakter van de deelname van de ouders en familie aan het sinterklaasfeest. Verzoekers vermoeden dat de school zich terdege niet bewust is van de reële (morele en sociale) druk op ouders en familieleden van leerlingen om deel te nemen aan dergelijke activiteiten waarvoor € 3 per persoon als toegangsgeld (Daarin is dan wel een drankje inbegrepen??) wordt gevraagd en aldus voor een deel dat vrijwillig karakter verliest.

3) Dienstverlening. In het schoolreglement staat vermeld als principe : "Voor alle andere bijdragen (zoals maaltijden, schooldrank, middagtoezicht,...) kan de school zelf de hoogte blijven bepalen. Zoals vanouds neemt men dit op in de bijdrageregeling die in de schoolraad besproken wordt. De gevraagde bijdrage moet uiteraard in verhouding zijn met de geleverde prestatie. Bij dit principe hebben verzoekers toch hun bedenkingen. Uit persoonlijke bronnen weten ze dat de kostprijs van een maaltijd bij de traiteur € 1,10 bedraagt. De school rekent hiervoor aan de ouders € 3,13 aan per kleuter (en € 3,63 voor het lager). Dat is meer dan 3x de kostprijs. Daarboven komt ook nog de kostprijs van middagtoezicht van € 0,50 per kind/per middag. Verzoekers vragen zich af of dit een reële bijdrage is die in correcte verhouding staat tot de werkelijke kostprijs.

4) Bijdragelijst. In het schoolreglement staat er nergens een duidelijke bijdragelijst, zelfs geen raming van de verwachte kosten. Ouders hebben dus bij het begin van het schooljaar geen zicht op de kosten die de school kan doorrekenen. Er staat ook nergens iets vermeld over nieuwjaarsbrieven (€ 0,80/stuk), aankopen van een kerstcadeautje (€ 3,00), kostprijs van eventuele uitstappen en schoolreizen... Verzoekers zeggen dat het toch de bedoeling is dat op basis van de gegevens in het schoolreglement de ouders een inschatting kunnen maken van de grootte van de jaarlijkse bedragen die kunnen gevraagd worden zodat ze in de loop van het schooljaar niet voor verrassingen komen te staan.

2. Participatie.

Verzoekers formuleren vragen rond de vorm van communiceren naar de ouders i.v.m. het schoolreglement en de wijzigingen hieromtrent.

1) Bij het begin van het schooljaar kregen de ouders een roze brief ter ondertekening. Daarin werd gevraagd :

- a. hun akkoord met het schoolreglement te geven door die brief te ondertekenen. Verzoekers beweren geen schoolreglement gekregen te hebben. Na uitdrukkelijk naar een schoolreglement te hebben gevraagd, kregen ze de schoolgids.
- b. zich akkoord te verklaren met het publiceren van foto's van hun kind in het kader van de privacywetgeving. Zij stellen dat het niet mogelijk was om te vermelden dat men niet akkoord was en dat bij niet akkoord men wel een aparte brief kon richten naar het schoolbestuur. Verzoekers vragen zich af of het dan zo moeilijk is om de ouders de kans te laten om wel of niet akkoord te zijn, en de brief derhalve te formuleren zodat een keuze kan aangeduid worden.

2) Rond de periode van de wijziging van de wetgeving m.b.t. de indexerings van de maximumfactuur kregen verzoekers hierover ter info een brief van het schoolbestuur. Er werd vermeld dat bij uitzondering wijzigingen die het rechtstreeks gevolg zijn van nieuwe regelgeving direct van kracht zijn. Maar aan de ouders werd geen mogelijkheid gegeven tot een schriftelijk akkoord. Verzoekers hebben de schooldirectie hierop aangesproken en deze heeft dan een nieuwe brief meegegeven met de mogelijkheid om een schriftelijk akkoord te geven. Maar deze brief werd enkel in de hoofdschool en niet in de vestigingsplaats aan de ouders meegedeeld. Verzoekers vragen zich af met welke bestuursvorm deze school bezig is als enkel de ouders van de afdeling van de "opmerkelijke ouder" die mogelijkheid krijgt.

3. Oneerlijke concurrentie.

Verzoekers citeren uit de schoolgids, hoofdstuk "11. Bijdrageregeling":

"11.2 Kosteloosheid: Het principe van kosteloosheid in alle scholen is moeilijk te verzoenen met de ongelijke middelen van de verschillende netten. Het is dan weinig eerlijk dat elke school maar eenzelfde bedrag mag vragen aan de ouders. Of gaat de Minister er van uit dat kinderen van katholieke scholen het wel met minder kunnen doen? Gemeentelijke basisscholen worden stevig betaald door de gemeente. Er is geen transparantie inzake de inbreng van gemeentebesturen in de scholen. Ook m.b.t. de sociale voordelen aan de scholen zou men best met open boeken werken. Wat gelijkheid van leerlingen en scholen betreft blijven we dus met deze regeling op onze honger zitten. Allerlei acties (eetfestijnen, verkoopacties, feesten,...) dienen verder te zorgen om de kwaliteitseisen die de school zichzelf oplegt te garanderen. Bij de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs vormen leerling- en schoolbuurtkenmerken het uitgangspunt. De nieuwe financiering zou de huidige ongelijkheid moeten ongedaan maken."

Volgens verzoeker probeert de school zich te plaatsen in een slachtofferrol om zo medelijden te wekken bij de ouders van hun leerlingen. Zij vragen zich af waar er door de minister bepaald wordt dat de kinderen van de katholieke scholen met minder middelen zouden moeten werken en of de katholieke scholen zelf al bedacht hebben om enige transparantie toe te laten bij hun kosten en uitgaven. Volgens verzoekers wordt met bovenvermelde tekst duidelijk een oneerlijke vergelijking met andere scholen gemaakt.

3. STANDPUNT van de VERWERENDE PARTIJ

3.1. Betreffende de beheersing van de onderwijskosten - tijdschrift Averbode.

3.1.1. Situering.

De Schoolgids 2011 is in casu zeer duidelijk:

Pagina 20 - "Deze tijdschriften gebruikt als aanvullende lectuur"

Pagina 48- "Bijdragelijst- niet-verplichte uitgaven"

Voor het realiseren én het bewaken van de ontwikkelings- en leerplandoelen in zijn kleuterafdelingen gebruikt de school sedert de invoering van de nieuwe regeling i.v.m. de kosteloosheid in het basisonderwijs integraal de totaal methode "Confetti" (uitgeverij die Keure), een onderwijsleerpakket dat uiteraard gratis ter beschikking gesteld wordt. Bij de schooldoorlichting tijdens het voorbije voorjaar was de onderwijsinspectie zeer lovend over deze vrij unieke aanpak.

Naast dit basismateriaal, noodzakelijk voor het bewaken van de ontwikkelings- en leerplandoelen, voorzien de leerkrachten in een gedifferentieerd materialenaanbod inspelend en aansluitend op de ontwikkeling van individuele kleuters, gaande van computersoftware tot geselecteerde speelwerkbladen. De leerkrachten beperken de rol van periodieke kleutertijdschriften tot het invullen van gedifferentieerde verwachtingen: geen klassikaal gebruik maar occasioneel bij een opportuniteit en niet noodzakelijk voor het bereiken van de ET en OD.

De personeelsvergadering van 18 oktober 2011 nam hierover nogmaals een ondubbelzinnig standpunt in:

- "Het dictaat van kleutertijdschriften moet ingeperkt worden (= 1 tijdschrift voor de leerkracht, niet langer klassikaal aanbieden) want het druist in tegen het kritisch en doordacht gebruik!"

- "Geen klassikale werkbladen maar kansen bieden tot differentiatie."

In de nieuwe Schoolgids 2012 (11 juni 2012) staat dan ook vermeld: "De kinderen kunnen zich vrijblijvend abonneren op deze tijdschriften. Zij worden niet klassikaal gebruikt, hoogstens occasioneel een fragment."

3.1.2. Klacht.

De ouders weten dat de tijdschriften van Averbode en andere bij niet-verplichte uitgaven staan, het staat hen dan ook vrij hier een abonnement op te nemen.

De 'zogezegde uitspraak' van de klastitularis van de peuterklas (in februari 2010 was de dochter van verzoekers nog niet op school en zij volgde ook nooit activiteiten bij die klastitularis) bewijst niet dat de school dit tijdschrift hanteert om de ontwikkelingsdoelen na te streven!

De veronderstelling dat -om de reden dat de dochter knutselwerkjes en werkblaadjes meebracht uit zo'n tijdschrift- de klastitularis hiermee zijn ontwikkelingsdoelen nastreeft is verwerpelijk! De geviseerde klastitularis ontkent deze aantijgingen die twee jaar geleden in haar mond werden gelegd. Haar praktijk is steeds controleerbaar.

Navraag bij de huidige klastitularis van de dochter van verzoekers leert dat:

- de leerkracht steevast het leerpakket 'Confetti' gebruikt om haar doelen na te streven; dit bevestigt de onderwijsinspectie in haar verslag en is te controleren in de agenda;
- kinderen die klaar zijn met hun taak krijgen een extra activiteit; wanneer ze nadien nog niet 'voldaan zijn' mogen zij vrij (naar keuze) in hun persoonlijke tijdschriften of boeken werken of gebruik maken van het verdere klassikale aanbod zoals de 3 klaspc's;
- In de loop van het voorbije schooljaar werd misschien twee à drie keer een verrijkende activiteit uit het tijdschrift Dopido aangewend. Dopido werd niet gebruikt als les- of didactisch materiaal, hooguit werd er om de veertien dagen een verhaaltje uit voorgelezen;
- De leidster voegt er nog aan toe: "Gezien de hoge graad van afwezigheid op school mist de dochter heel veel beeldende activiteiten zoals het maken van knutselwerkjes. Bij aanwezigheid is zij een kleuter die voortdurend andere uitdagingen moet krijgen, die niet tevreden is met het samen werken en met het lopende hoekenaanbod. Vaak zijn dan ook de twee dagelijkse manuele werkjes niet voldoende en werkt zij vrij knutselwerkjes af, onder meer in haar persoonlijk tijdschrift Dopido. Zij doet dat trouwens supergraag. Geen Dopido beschikbaar? Geen probleem, de juf heeft alternatieve uitdagingen genoeg!"

3.1.3. Besluit.

Voor het realiseren en het bewaken van de ontwikkelings- en leerplandoelen in zijn kleuterafdelingen gebruikt de school integraal de totaalmethode "Confetti". Dit standpunt is duidelijk voor leerkrachten en ouders.

De vermelding van het tijdschrift staat dus terecht bij de niet-verplichte uitgaven. De indieners van de klacht zijn zoals ze zelf schrijven vrij een abonnement te nemen.

De lijst met materialen die bij gebruik kosteloos ter beschikking dienen gesteld te worden om de eindtermen te realiseren of de ontwikkelingsdoelen na te streven zijn terug te vinden in de Schoolgids.

3.2. Toegangsgeld sinterklaasfeest.

3.2.1. Situering.

Doorheen de jaren is het grootouder- en het sinterklaasgebeuren uitgegroeid tot een groots en uniek evenement niet in het minst door de inzet van leerkrachten, oudercomité en vriendenkring van de school. Een feest organiseren voor meer dan 600 aanwezigen kan niet binnen de schoolmuren in de eerste plaats omwille van het veiligheidsaspect. Het oudercomité en de vriendenkring van de school is hier organisator en vragende partij.

Het organiserend oudercomité kijkt dan ook uit naar een stedelijke zaal met alle kosten van dien: huur van het complex, podiuminfrastructuur, geschenken voor de kinderen... Er wordt een bijdrage gevraagd in ruil voor een geretourneerde consumptie (drankje, koffietafel...) zoals de indieners omschrijven.

De Schoolraad in vergadering op 11 juni 2012 stelde nogmaals: "Dat er noch aan de leerlingen, noch aan de aanwezige ouders een toegangsgeld gevraagd wordt tot de zaal en het spektakel. Ook vrijwillige bijdragen worden niet aanvaard."

In de mededeling aan de ouders wordt duidelijk gesteld dat de bijdrage van 3 euro ingeuild wordt voor een drankje en uitgebreide koffietafel voor het grootouderfeest.

3.2.2. Klacht.

Uiteraard staat deze activiteit niet bij de verplichte uitgaven vermeld. Indieners begrijpen dat blijkbaar ook. De leerlingen betalen geen 3 euro!

Dat de kinderen 'wekenlang oefenen' is onmiddellijk weerlegbaar en zou zelfs indruisen tegen de filosofie van de school.

3.2.3. Besluit.

Het sinterklaas- en het grootouderfeest van de school is een uniek gebeuren voor jong en oud in een feilloze organisatie. Niemand betaalt inkom, de leerlingen betalen niets voor het hele gebeuren! Het betreft volgens verweerder dus geen kost die in de bijdrageregeling moet opgenomen worden.

Verder heeft de school oog voor de betrokkenheid van alle ouders, ook die met een beperkte financiële draagkracht. "Ouders die problemen ondervinden om aan deze bijdrage te voldoen kunnen de directie van de school contacteren. In alle discretie zal naar een individuele oplossing gezocht worden die de draagkracht van de school zal proberen te verzoenen met de draagkracht van de ouders." (Schoolgids 2011-2012, pagina 46).

De school (het oudercomité en de vriendenkring) houdt de bijdrage in de kosten van een dergelijk spektakel minimaal zonder aan enige fondsenwerving te doen. Uit de jaarrekening blijkt dat de inkomsten nooit toereikend zijn om het gebrachte feest te financieren. De bijdrage is er enkel om het drankje en/of de koffietafel te bekostigen.

3.3. Kostprijs schoolmaaltijd.

3.3.1. Situering.

De school biedt dagelijks een verzorgd volledig middagmaal aan naast de andere mogelijke keuzes die de ouders kunnen maken: broodmaaltijd, eigen picknick of de school verlaten om thuis te lunchen.

De school investeerde de voorbije jaren enorm in een aangepaste infrastructuur omdat zij dat belangrijk vindt: een gezellige refter (voor 280 kinderen), verwarming, elektriciteit, een totaal gerenoveerde keuken, e.d. Andere werken zijn in voorbereiding.

Dagelijks zet de school in haar H.-Hartafdeling 5 à 6 door de school zelf betaalde personeelsleden (vrij onderwijs!) in om de kinderen op hun wenken te bedienen, de gaarkeuken voor te bereiden, de refter te schikken en de afwas te doen...

Specifiek voor de eerste kleuterklas van de dochter van verzoekers stelt de school trouwens een bijkomend personeelslid aan om de jonge kinderen te begeleiden en te zorgen dat ze een volwaardige maaltijd verorberen.

Heel de catering is uiteindelijk voor de school een verlieslatend maar uiteraard noodzakelijk gegeven.

3.3.2. Klacht.

De rekensom die de indieners maken doet verweerders de wenkbrauwen fronsen: een kleutermaaltijd kost hen in aankoop 2,09 euro i.p.v. 1.10 euro! Het dessert dat zichzelf verzorgt kost gemiddeld 0,30 tot 0,50 euro naargelang. De inkoop van een schoolmaaltijd bedraagt dus ongeveer 2,50 euro!

De verkoopprijs van 3,13 euro voor een volwaardige maaltijd dekt nooit de gemaakte investeringen (aankoop maaltijd, aankoop dessert, gebruikte infrastructuur, betalen personeel,...) in het vrij onderwijs waar de school alle prestaties zelf betaalt.

Dat de bijdrage voor toezicht van 0,50 euro voor wie op school nablijft onder de middagpauze niet zou in verhouding staan met de 3 betaalde toezichthouders en de gebruikte (en dus verwarmde) accommodaties en materialen van de school tijdens het middagtoezicht vinden verweerders een ongeoorloofde uitspraak. Ter zitting verduidelijkt verwerende partij nog dat de bijdrage voor toezicht betrekking heeft op het extra toezicht voor de periode na de maaltijd en vóór de aanvang van de lessen.

3.3.3. Besluit.

De school mag bijdragen vragen voor afzonderlijke dienstverlening (zoals maaltijden, middagtoezicht...) die niet verplicht gesteld kan worden. De omvang van de bijdragen komt ter sprake via overleg in de schoolraad met afwijkingen voor minder gegoede ouders. De vergelijking tussen te maken kosten en gevraagde bijdragen dient in eerste instantie te gebeuren in de participatieorganen. De schoolraad verleent immers jaarlijks zijn visum aan de bijdrageregeling van de school (Visum nieuwe Schoolgids 2012 op 11 juni 2012).

De bijdrage voor het middagtoezicht houden verweerders als afzonderlijke dienstverlening graag gescheiden van de prijs van het middagmaal. De bijdrage voor de middagprestatie wordt aangewend voor de gedeeltelijke vergoeding van de toezichthouders en de aankoop en onderhoud van spel- en ander onderhoudend materiaal, zonder evenwel afbreuk te doen aan het basisprincipe dat de gevraagde bijdrage in een correcte verhouding staat tot de werkelijke kostprijs van de verleende diensten of prestaties!

3.4. Geen duidelijke bijdragelijst.

3.4.1. Situering.

Voor extra-schoolse prestaties vraagt de school de vergoedingen zoals ze in de overzichtelijke bijdragelijst voorzien zijn. Deze lijst is opgenomen in de schoolgids en wordt jaarlijks in overleg op de Schoolraad goedgekeurd. Deze lijst bevat een opgave van de verschillende categorieën waarvoor een tussenkomst van de ouders kan gevraagd worden.

Onder de noemer extra-schoolse prestaties vallen o.a. het nemen van drank en maaltijden op school, het verzekeren van toezicht buiten de normale aanwezigheid van kinderen, deelname aan niet-verplichte activiteiten, abonnementen op periodieken die niet geacht worden door alle leerlingen van een klas gebruikt te worden, film- en theatervoorstellingen, ...

Deze opsomming is niet limitatief en indien mogelijk wordt er een raming van het bedrag gemaakt. Het is de bedoeling dat op basis van de gegevens de ouders een inschatting kunnen maken van de grootte van de jaarlijkse bedragen die kunnen gevraagd worden zodat ze in de loop van het schooljaar niet voor verrassingen komen te staan.

Bij schooluitstappen wordt vooraf een raming van de kostprijs gemaakt. Achteraf volgt pas de definitieve afrekening via de maandelijkse kostennota (Zie Schoolgids 2011-2012, pagina 46).

De raming van bijvoorbeeld een schooluitstap kan pas gemaakt worden wanneer de uitstap effectief doorgaat. In regel wordt dan een paar dagen voor de eigenlijke uitstap de financiële tussenkomst van de leerling omschreven naast de verdere details en verantwoording van de uitstap. Deze bijdragen zullen in hun totaliteit op jaarbasis nooit de maximumfactuur (ongeïndexeerd 20 euro) overstijgen zodat de ouders voor geen verrassingen komen te staan!

Voor wat betreft de bijdragelijst staat in de Schoolgids 2011 letterlijk: “ In deze niet limitatieve lijst vindt u een raming van de financiële bijdragen die de school kan vragen. Voor sommige posten vermeldt de lijst vaste prijzen, voor andere zijn enkel richtprijzen vermeld. Voor een aantal posten kennen we de kostprijs niet vooraf. U kan steeds op het secretariaat of bij de klasleerkracht terecht voor een gedetailleerder overzicht.”

3.4.2. Klacht.

Met uitzondering van indieners kregen verweerders tot op heden nooit een klacht over de zogenaamde onduidelijkheid van de bijdragelijst, zoals steeds goedgekeurd door de Schoolraad. Integendeel, in de mate van het mogelijke trachten verweerders een gedetailleerd overzicht te geven van de te verwachten uitgaven. Zij zijn daar nauwgezet in: wat ze op het moment van het verschijnen niet weten, kunnen ze ook niet bepalen! Dat gebeurt dan in de loop van het schooljaar. Ouders weten dat de maximumfactuur voor verplichte uitgaven niet mag en zal overschreden worden.

Voor niet-verplichte uitgaven moet er uiteraard een bijdrage betaald worden wanneer de ouders beslissen tot aankoop of deelname.

Wat betreft nieuwjaarsbrieven:

- dit is een niet-verplichte uitgave
- wat betreft de kostprijs: afhankelijk van wat de markt op dat moment biedt. Via een vrijblijvend bestelformulier worden de ouders vooraf verwittigd van de prijs/stuk. In dit geval 0,80 euro.
- alternatief: geen aangekochte brief gebruiken, de juf en de leerling staan dan zelf in voor een persoonlijk exemplaar.

Wat betreft de aankoop van kerstgeschenkjes.

Uit navraag bij de klastitularis van de dochter van verzoekers blijkt dat dit schooljaar de kinderen via een schrijven uitgenodigd werden om op vrijwillige basis een geschenkje mee te brengen om onder de kerstboom te leggen en later via een tombola uit te wisselen. Het is een persoonlijk initiatief geweest van ouders en/of leerkracht en hoe dan ook op vrijwillige basis! Het is een win-win situatie: wie geeft, die krijgt!

Een dergelijk gebruik is niet opgenomen in de bijdragelijst omdat de school de kostprijs van het schoollopen zo laag mogelijk wil houden en zich distantieert van zulke acties waarbij het vrijwillige karakter om hieraan deel te nemen te niet wordt gedaan door de druk op de ouders. Wanneer het toch een gangbare praktijk zou worden dan kan de kwestie desnoods voorgelegd worden in de schoolraad en in het schoolreglement opgenomen worden en verrekend binnen de maximumfactuur als kost die kadert in ‘de verlevendiging’ van het aangeboden onderwijs. In de eerste kleuterklas bedroeg de scherpe maximumfactuur voor het lopende schooljaar 2011-2012 amper 12 euro (wettelijk maximum: 25 euro).

3.4.3. Besluit.

Verweerders menen, samen met de betrokken Schoolraad die waakt over de kosteloosheid, dat ouders aan de hand van de gedetailleerde bijdragelijst een inschatting kunnen maken van de jaarlijkse bijdrage voor de verplichte (die nooit de maximumfactuur zullen overschrijden) en de niet verplichte uitgaven.

Een reële bijdrage aanrekenen voor pedagogische-didactische uitstappen die niet noodzakelijk zijn voor de eindtermen en ontwikkelingsdoelen is niet strijdig met de kosteloosheid van het basisonderwijs.

De school wenst geen spaarformule te hanteren waarbij de ouders reeds vooraf een bepaald bedrag aan de school ontlenen.

3.5. Klacht 5: Participatie – wijziging schoolreglement.

3.5.1. Situering.

Samen met de akkoordverklaring bezorgt de school van oudsher op de eerste schooldag van september de Schoolgids met schoolreglement aan alle ouders. Op deze regel wordt geen uitzondering voor een bepaalde ouder gemaakt.

Bij de akkoordverklaring met het schoolreglement vermeldt de school expliciet haar privacybeleid en vraagt of de betrokken ouders hiermee akkoord gaan.

3.5.2. Klacht.

Dat de indieners van de school geen schoolreglement (Schoolgids) ontvingen maar wel de akkoordverklaring is nonsens. In werkelijkheid werd het hen drie keer bezorgd. Indieners wensten het schoolreglement helemaal niet voor akkoord te tekenen en tekenden pas na lang aandringen - buiten de toegestane tijdlimiet (pas op 15 december !) - en na verwijzing door de directeur naar de wettelijke gevolgen. Dat de indieners 'zagezegd' geen Schoolgids ontvingen is de verantwoordelijkheid naar de school doorschuiven van hun af te keuren houding.

3.5.3. Besluit.

De school maakte in zijn beleid geen uitzonderingen: iedere leerling kreeg tot op heden op de eerste schooldag van september een "Schoolgids en een document ter akkoordverklaring". Vanaf 11 juni 2012 staat de Schoolgids met schoolreglement online (sedert visum Schoolraad 11 juni 2012). Ouders moeten zich wel nog schriftelijk akkoord verklaren voor 1 september 2012, zo niet wordt een einde gesteld aan de inschrijving van de betrokken leerling(en). Op eenvoudig verzoek kunnen de ouders bij het schoolsecretariaat 'een papieren versie' van de volledige of gedeeltelijke Schoolgids 2012-2013 verkrijgen. Aangezien het schoolreglement nu al beschikbaar is om ter goedkeuring voor te leggen kunnen aanpassingen vanaf de eerste schooldag van september.

3.6. Participatie – wijziging wetgeving indexerings maximumfactuur.

3.6.1. Situering.

Gelet op het decreet van 23 december 2011 - houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2012 - werd vanaf 1 januari 2012 een aantal wijzigingen aan de maximumfacturen doorgevoerd. Voor het kleuteronderwijs worden er vanaf heden leeftijdsgebonden basisbedragen gehanteerd, alle bedragen worden geïndexeerd met terugwerkende kracht.

3.6.2. Klacht.

Deze mededeling van de onderwijsminister werd schriftelijk gecommuniceerd met de ouders na visum van de Schoolraad op 6 februari 2012 met de mogelijkheid vragen hieromtrent aan de directeur te stellen.

In hun schrijven van 21 februari wezen indieners op het feit dat bij elke wijziging van het schoolreglement het schoolbestuur de ouders schriftelijk moet informeren en om hun schriftelijk akkoord moet vragen over de inhoud en de bepalingen van het gewijzigd schoolreglement. Die nalatigheid was te wijten aan een onvolledige berichtgeving vanuit het secretariaat van de schoolkoepel.

Het schoolbestuur ging in op de vraag van indieners en bezorgde de ouders een tweede mededeling over dezelfde indexering en aanpassing met een vraag om akkoordverklaring. Alle ouders tekenden het document binnen de gestelde termijn. Ondanks het feit dat de indieners als enigen dit document laattijdig overmaakten was het schoolbestuur billijk en bevestigde dit in het schrijven van 20 maart aan de indieners.

Gezien de indexering in de Schoolgids 2012 reeds werd aangekondigd (weliswaar zonder de nieuwe bedragen te kennen) en er geen ouders om begrijpelijke redenen reageerden achtte het schoolbestuur de melding voldoende voor haar andere vestiging zonder deze ouders een tweede keer lastig te vallen. Verwerende partij benadrukt nog dat er geen verschil is in bijdragen naargelang de vestigingsplaatsen van de school. Ter zitting merkt zij nog op dat in de andere vestiging geen enkele klas is die de maximumfactuur zou overschrijden.

3.6.3. Besluit.

Indieners kunnen de school niet verwijten dat zij niet al het mogelijke doen om ouders correct en volledig te informeren. De school heeft de door verzoekers opgemerkte tekortkoming rechtgezet wat wijst op een correcte aanpak.

In de eerste kleuterklas bedroeg de scherpe maximumfactuur voor het lopende schooljaar 2011-2012 amper 12 euro (wettelijk maximum: 25 euro) waardoor veel commotie overbodig was.

3.7. Oneerlijke concurrentie.

3.7.1. Situering.

Verweerders citeren [], directeur van het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap (OVSG), uit 'Lokaal' van 15 februari 2012:

+ "Het gemeentelijk onderwijs heeft enkele wezenskenmerken die andere netten niet hebben."

+ "Inrichtende machten van andere netten zijn veelal onzichtbaar."

+ "Organiseren van gemeentelijk onderwijs blijft een kerntaak van de gemeente, ook in financieel moeilijke tijden."

+ Bovendien blijkt uit onderzoek dat het gemeentelijk onderwijs er het best in slaagt ook een ander grondwettelijk principe te vervullen, dat van de kosteloosheid van het onderwijs. Het gemeentelijk onderwijs is het sterkst kostenbeheersend voor de kinderen en hun ouders.

+ Verder zijn de werkingsmiddelen in het basisonderwijs onder minister Vandenbroucke met een kwart gestegen. Voor een basisschool moeten ze volstaan om een hoogstaande pedagogische werking te garanderen. Wat rest is de infrastructuur..... De gemeente moet dus dertig procent bijpassen. Dat is nog altijd een grote investering.

+ Een andere inrichtende macht is enkel bezig met onderwijs, een gemeente kan veel flexibeler...

Vrij onderwijs heeft naast zijn werkingsmiddelen en zijn eigen verzamelde fondsen in regel geen middelen van die aard. Ondanks deze vaststellingen wenst de school een kwalitatief onderwijs te realiseren. Om de kwaliteitseisen die de school zichzelf oplegt en die indieners blijkbaar waarderen te realiseren dient de school - zoals zovele vrije basisscholen - extra fondsen te verzamelen. Ouders hierover inlichten noemen verweerders hun plicht. Allerlei acties om fondsen te verwerven worden duidelijk omschreven en zijn uiteraard steeds vrijblijvend!

3.7.2. Klacht.

Verweerders noemen de moeder van de kleuter als directeur van een gemeenteschool goed geplaatst. Zij appreciëren dat de indieners de vaststellingen van de school niet ontkennen. De school is dienaangaande positief: de nieuwe financiering zou de huidige ongelijkheid moeten ongedaan maken.

3.7.3. Besluit.

De school valt geen andere school of zelfs net aan met betrekking tot hun pedagogisch project of onderwijsaanbod. De klacht lijkt dan ook zonder voorwerp.

4. ZITTING COMMISSIE

4.1. Datum en uur: 17 september 2011, 13.30 uur.

4.2. Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

4.3. Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel V. 22 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Raf Verstegen, voorzitter;

Hilde Timmermans, Lieven Cloots, Luc D'Haeger en Jean Dujardin, leden.

4.4. Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Voor verzoekende partij: de ouders.

Voor verwerende partij:

- [], voorzitter van het schoolbestuur;
- [], directeur en coördinerend directeur;
- [], stafmedewerker VVKBaO.

4.5. Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en beslissing.

5. BESLISSING VAN DE COMMISSIE

5.1. Regelgeving

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Artikel 27

In de door de gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd. Evenmin

kunnen er bijdragen worden gevraagd voor kosten die gemaakt worden om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

De lijst met materialen die bij gebruik kosteloos ter beschikking dienen gesteld te worden om de eindtermen te realiseren of de ontwikkelingsdoelen na te streven, vormt een bijlage 1 bij dit decreet.

Artikel 27bis

§ 1. Het schoolbestuur kan aan de ouders een bijdrage vragen voor :

1° activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor het realiseren van de eindtermen of het nastreven van de ontwikkelingsdoelen;

2° verplichte materialen die niet begrepen zitten onder artikel 27 en waarvan de ouders het te besteden bedrag niet zelf kunnen bepalen;

3° meerdaagse extra-muros activiteiten.

§ 2. Voor de berekening van het maximumbedrag van de bijdrage in § 1, 1° en 2°, wordt vanaf 1 januari 2012 uitgegaan van de volgende basisbedragen per schooljaar :

voor het kleuteronderwijs :

- 20 euro in het geval de leerling tijdens het jaar waarin het schooljaar in kwestie begint de leeftijd van twee jaar bereikt;

- 20 euro in het geval de leerling tijdens het jaar waarin het schooljaar in kwestie begint de leeftijd van drie jaar bereikt;

- 30 euro in het geval de leerling tijdens het jaar waarin het schooljaar in kwestie begint de leeftijd van vier jaar bereikt;

- 35 euro in het geval de leerling tijdens het jaar waarin het schooljaar in kwestie begint de leeftijd van vijf jaar bereikt;

- 35 euro in het geval het een leerplichtige kleuter betreft;

voor het lager onderwijs : 60 euro.

Deze basisbedragen zijn per schooljaar aanpasbaar op basis van de gezondheidsindex van de maand maart van hetzelfde kalenderjaar waarin het schooljaar in kwestie begint volgens de volgende formule :

$Nx = \text{basisbedrag}(Cx/107,85);$

waarbij :

Nx gelijk is aan het geïndexeerde bedrag voor schooljaar $x-y$;

Cx de gezondheidsindex is van de maand maart van hetzelfde kalenderjaar (x) waarin het schooljaar begint;

107,85 de gezondheidsindex is van de maand januari 2008.

Hierbij wordt Nx afgerond naar het hoger gelegen geheel getal dat een veelvoud is van vijf.

§3 ...

§4. ...

Artikel 27ter

§1. De kosten die niet vervat zitten in artikel 27bis, §1, zijn niet onderworpen aan de maximumfactuur. Deze kosten worden kenbaar gemaakt in de bijdrageregeling. De gevraagde kostprijs moet steeds in verhouding zijn tot de geleverde prestatie.

§2. Na overleg binnen de schoolraad legt het schoolbestuur de lijst vast van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, zoals bepaald in artikel 27bis en §1 van dit artikel evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend.

Deze bijdragen kunnen niet in één keer aan de ouders gevraagd worden, maar enkel gespreid over minstens drie keer gedurende het schooljaar.

§3. Vragen in verband met de toepassing van de beginselen vermeld in de artikelen 27, 27bis en 27ter en klachten in verband met inbreuken op deze beginselen kunnen door iedere

belanghebbende ingediend worden bij de Commissie Zorgvuldig Bestuur, bedoeld in artikel V.21 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek.

Artikel 37

§1. Een schoolbestuur moet, met uitzondering van de ziekenhuisscholen, voor elk van zijn scholen met toepassing van de regelgeving inzake medezeggenschap een schoolreglement opstellen dat de betrekkingen tussen het schoolbestuur en de ouders en leerlingen regelt.

§2. Voor het kleuteronderwijs bevat het schoolreglement ten minste de volgende elementen :

1° geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse

Gemeenschap en de rechtspersonen die daarvan afhangen;

2° de bijdrageregeling bedoeld in artikel 27ter, § 2;

.....

§4. Het schoolbestuur informeert de ouders over het schoolreglement voorafgaand aan de inschrijving van het kind en bij elke wijziging. Daarbij moeten de volgende principes in acht worden genomen :

1° voorafgaand aan een inschrijving wordt het schoolreglement schriftelijk of via elektronische drager aangeboden en verklaren de ouders zich er schriftelijk mee akkoord;

2° bij elke wijziging van het schoolreglement informeert het schoolbestuur de ouders schriftelijk of via elektronische drager over die wijziging en ouders geven opnieuw schriftelijk akkoord. Indien de ouders zich met de wijziging niet akkoord verklaren, dan wordt aan de inschrijving van het kind een einde gesteld op 31 augustus van het lopende schooljaar;

3° het schoolbestuur vraagt de ouders of ze een papieren versie van het schoolreglement wensen te ontvangen;

4° een wijziging van het schoolreglement kan ten vroegste uitwerking hebben in het daaropvolgende schooljaar tenzij die wijziging het rechtstreekse gevolg is van nieuwe regelgeving.¹

§ 5. Voor materies waarbij ouders een individuele keuze kunnen maken, die door een regelgeving gegarandeerd wordt, kan die individuele keuze niet via het schoolreglement geregeld worden.

Art. 37bis.(tekst geldig vanaf 31 augustus 2012- zie voetnoot 1)

§ 1. ...

§ 2. Voorafgaand aan een inschrijving biedt het schoolbestuur schriftelijk of via elektronische drager het pedagogisch project als vermeld in artikel 28, § 1, 2°, en 47, § 1, 1°, en het schoolreglement, vermeld in artikel 37, aan de ouders en de leerling aan en geeft hierbij, indien de ouders dit wensen, toelichting. Indien het schoolbestuur het pedagogisch project of het schoolreglement via elektronische drager ter beschikking stelt, vraagt het de ouders of ze een papieren versie wensen te ontvangen.

De inschrijving wordt genomen na ondertekening voor akkoord van de ouders van dit pedagogisch project en dit schoolreglement.

Bij elke wijziging van het pedagogisch project of het schoolreglement informeert het schoolbestuur de ouders schriftelijk of via elektronische drager over die wijziging en geeft hierbij, indien ouders dit wensen, toelichting. Ouders geven opnieuw schriftelijk akkoord. Ouders die erom verzoeken, ontvangen steeds een papieren versie van het pedagogisch project of het schoolreglement. Indien de ouders zich met de wijziging niet akkoord verklaren, dan wordt aan de inschrijving van het kind een einde gesteld op 31 augustus van het lopende schooljaar.

¹ Paragraaf 4 is door artikel II.3 van het decreet van 25 november 2011 betreffende het inschrijvingsrecht geschrapt. Een gelijkaardige tekst is thans opgenomen in artikel 37bis van het decreet basisonderwijs (artikel toegevoegd bij art. 2 van het decreet van 8 juni 2012 houdende technische en praktische aanpassingen aan het decreet betreffende het inschrijvingsrecht en in werking op 31 augustus 2012).

Een wijziging van het pedagogisch project of schoolreglement kan ten vroegste uitwerking hebben in het daaropvolgende schooljaar tenzij die wijziging het rechtstreekse gevolg is van nieuwe regelgeving.

.....

Art. 51.

§ 1. Een schoolbestuur mag informatie verstrekken over het eigen opvoedings- en onderwijsaanbod, maar het mag geen oneerlijke concurrentie voeren.

....

Art. 180bis.

Vragen in verband met de toepassing van en klachten in verband met inbreuken op :

1° de beginselen in zake kosteloosheid in het basisonderwijs, vermeld in artikel 27 en van de bijdrageregeling, vermeld in artikel 27bis en 27ter;

2° de beginselen bedoeld in artikel 51 kunnen door iedere belanghebbende ingediend worden bij de Commissie zorgvuldig bestuur, bedoeld in artikel V.21 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek.

* Decreet van 2 april 2004 betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad.

Art. 17. De schoolraad heeft ten behoeve van al het personeel, leerlingen en ouders een communicatie- en informatieplicht over de wijze waarop hij zijn bevoegdheden uitoefent.

Art. 21. De inrichtende macht overlegt met de schoolraad over

1° het opstellen of wijzigen van

a) het schoolreglement;

b) de lijst van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, evenals de regeling inzake de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend, voor zover deze regelingen niet zijn opgenomen in het schoolreglement;

.....

* Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.

* Omzendbrief BaO/2007/05 van 22 juni 2007 betreffende kostenbeheersing in het basisonderwijs.

5.2. Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij, onder voorbehoud van wat onder 5.3.4. gezegd wordt met betrekking tot het privacy-beleid, bevoegd is, rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

5.3. Beslissing

5.3.1 Algemeen.

De kosteloosheid van het basisonderwijs zoals dat in internationale verdragen, de grondwet en het decreet basisonderwijs is omschreven, houdt in dat er in het door de gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde lager onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Evenmin kunnen er bijdragen worden gevraagd voor kosten die gemaakt

worden om een eindterm te bereiken of een ontwikkelingsdoel na te streven. Dat houdt niet in dat aan de ouders nooit geldelijke bijdragen kunnen worden gevraagd.

In aanvulling op het noodzakelijke onderwijsprogramma kunnen de scholen, met het oog op het optimaliseren van het onderwijsaanbod, voor leerlingen onderwijsactiviteiten organiseren die niet noodzakelijk zijn voor het bereiken van de eindtermen en het nastreven van de ontwikkelingsdoelen, zowel binnen als buiten de lestijden en al of niet binnen de schoolgebouwen. Sommige van deze activiteiten kunnen zij voor de leerlingen verplichtend stellen. Voor deze bijkomende activiteiten geldt het principe van de kosteloosheid niet. Het decreet basisonderwijs voert op dat punt geen kosteloosheid in, maar beoogt een kostenbeperking te realiseren. Het decreet stelt daarom maximumbedragen vast die de school kan vragen voor een aantal activiteiten die niet noodzakelijk zijn om de eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelen na te streven.

Daarnaast kunnen ook bijdragen worden gevraagd voor afzonderlijke dienstverlening (zoals maaltijden, middagtoezicht) die niet verplicht gesteld kan worden. Dergelijke bijdragen moeten in een correcte verhouding staan tot de werkelijke kostprijs van de verleende diensten.

De onderwijsregelgeving bepaalt dat de omvang van de bijdrage ter sprake komt via overleg in de schoolraad en dat er afwijkingen zijn voor minder gegoede ouders. De vergelijking tussen te maken kosten en gevraagde bijdragen dient in eerste instantie te gebeuren in de participatieorganen. Het schoolbestuur dient daarna bij de inschrijving alle ouders via het schoolreglement duidelijk en precies op de hoogte te brengen van de verschillende soorten bijdragen.

5.3.2. Schoolreglement en bijdrageregeling.

5.3.2.1. Akkoordverklaring met schoolreglement en wijziging van het schoolreglement ingevolge wijziging van de wetgeving.

De Commissie stelt vast dat er voor het voorbije schooljaar een betwisting bestaat tussen de ouders en de school over het ter beschikking stellen van het schoolreglement. De school betwist de versie van de ouders voor het voorbije schooljaar en wijst er op dat de Schoolgids 2012-2013 sinds 11 juni 2012 elektronisch beschikbaar is en dat ouders die dat wensen er een afschrift van kunnen vragen.

Er is blijkbaar ook onduidelijkheid geweest in de informatie rond de aanpassing van het schoolreglement in gevolge gewijzigde regelgeving die hen 'ter info' in plaats van 'voor akkoord' werd meegedeeld. De Commissie stelt vast dat de verwerende partij tegenover de ouders haar fout heeft rechtgezet en voor haar verdere handelwijze een aanvaardbare uitleg geeft. De Commissie beschouwt die klacht als afgehandeld.

5.3.2.2. Transparantie van de schoolgids / het schoolreglement.

De Commissie stelt vast dat de schoolgids minstens op onderdelen niet transparant is. De gids is heel omvangrijk en bevat veel beschouwingen die niet geacht kunnen worden tot het schoolreglement te behoren. De Commissie stelt vast dat de schoolgids ook gedateerde en dus niet-correcte info bevat. Zo is er in verband met het decreet over de kostenbeheersing in het basisonderwijs nog sprake van een ontwerp van decreet hoewel het decreet al lang in voege is

Er wordt nog gewezen op komende regelgeving die de ongelijke financiering tussen de netten zal moeten wegwerken, terwijl daarover reeds in 2008 een decreet werd goedgekeurd.

De Commissie nodigt verwerende partij dan ook uit om de schoolgids te herwerken in die zin dat er een duidelijke opdeling komt tussen een aantal algemene beschouwingen die zij wenst op te nemen en het eigenlijke schoolreglement en om gedateerde en niet-correcte info uit de schoolgids te weren.

5.3.2.3. Bijdragelijst en info-blad.

De Commissie wijst erop dat decretaal is voorgeschreven dat de lijst van de voor de ouders te verwachten geldelijke bijdragen voor overleg aan de schoolraad voorgelegd worden. De regelgeving waarborgt daarmee het recht van inspraak bij het beoordelen van de noodzaak of het verantwoorde karakter van bepaalde kosten en het vaststellen van de hoogte daarvan. Van dit overleg kan gebruik worden gemaakt om op school een beleid en een cultuur van kostenbeperking uit te werken en te stimuleren. Verder wordt de bijdrageregeling in het schoolreglement opgenomen. Om aan de betrachtingen van de decreetgever en de noden van de ouders te voldoen, moet de bijdrageregeling volledig zijn en zo nauwkeurig als bij de aanvang van het schooljaar mogelijk is. Alle redelijkerwijze te verwachten bijdragen moeten worden vermeld. Een goede regeling zal ook transparant zijn opgesteld. Dat veronderstelt onder meer dat een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen verplichte en facultatieve bijdragen en de activiteiten die daar onder horen.

Verzoekers voeren aan dat de *bijdragelijst* onduidelijk en onvolledig is. Zo zijn een aantal posten (nieuwjaarsbrieven, uitstappen en schoolreizen) opgenomen waarvoor geen kostprijs of raming van de kostprijs wordt vermeld en is de aankoop van een kerstcadeautje niet opgenomen. Ouders hebben bij het begin van het schooljaar aldus geen zicht op de kosten die de school kan doorrekenen.

Verwerende partij repliceert dat voor bepaalde posten de kostprijs in september nog niet kan vastgelegd worden omdat deze afhangt van externe factoren (bv. plaats van de uitstap, keuze van de nieuwjaarsbrief en uitgeverij). Zij benadrukt nog dat de prijs van de maximumfactuur voor de 1^e kleuterklas maar 12 euro bedraagt daar waar voor die klas voor de verlevendiging van het onderwijs tot 25 euro mag besteed worden. Het kerstgeschenk wordt niet opgenomen omdat het in feite is afgeschaft en een persoonlijk initiatief van ouders en/of leerkracht is geweest en hoe dan ook op vrijwillige basis.

Met verzoekers stelt de Commissie vast dat voor een aantal posten die in de bijdrageregeling zijn opgenomen geen bedrag wordt vermeld. De Commissie kan erin komen dat het soms moeilijk kan zijn om voor bepaalde posten het exacte bedrag te bepalen maar meent dat het mogelijk moet zijn om, op grond van ervaring uit het verleden, een raming van de te verwachten kost te maken. De Commissie verwacht van de school dat zij voor de posten waarvoor het exact bedrag niet kan worden bepaald, minstens een raming van de te verwachten kost in de bijdrageregeling opneemt.

Ter zitting leggen verzoekers nog *een blad met info* voor ouders met kinderen die naar de tweede kleuterklas gaan voor. Ze wijzen op de dubbelzinnigheid van het document voor zover het betrekking heeft op materiaal (kleurpotloden, viltstiften) dat door de school gratis ter beschikking moet gesteld worden.

Het blad met info is volgens verwerende partij duidelijk daar waar het in een kader vermeldt welke materialen de school kosteloos moet aanbieden.

De Commissie is het met verzoekers eens dat ouders die niet met de materie vertrouwd zijn, kunnen twijfelen of zij de vermelde materialen, die volgens de regelgeving door de school gratis ter beschikking moeten worden gesteld, dan toch niet zelf moeten aankopen. De Commissie meent dat over het gratis zijn van bepaalde materialen geen onduidelijkheid mag bestaan en verwacht van de school dat zij de ouders hierover correct en ondubbelzinnig informeert. De school zegt toe de folder te zullen herwerken.

5.3.3. Beheersing van de onderwijskosten. Inhoudelijke vragen.

5.3.3.1. Niet verplichte uitgaven. Kosten voor tijdschriften van Averbode.

De kosten voor de tijdschriften van Averbode zijn in de bijdragelijst onder de niet-verplichte uitgaven opgenomen. Verzoekers stellen dat het in werkelijkheid een verplichte uitgave is aangezien de klasleerkracht het tijdschrift gebruikt voor het nastreven van de ontwikkelingsdoelen. Ter zitting leggen verzoekers de werkstukjes neer die hun dochter in de klas uit het tijdschrift heeft gemaakt. Ze stellen dat er in verhouding veel meer werkjes uit dit tijdschrift gemaakt worden dan uit de door de school vooropgestelde totaalmethode 'Confetti'.

In de schoolgids van september 2011 wordt op blz. 20 volgende toelichting gegeven bij de tijdschriften: "De educatieve tijdschriften van Uitgeverij Averbode volgen de leerplannen en sluiten aan bij de ontwikkelingsdoelen en eindtermen. Ze zijn samengesteld in nauwe samenwerking met leerkrachten en pedagogen. Elk tijdschrift is perfect aangepast aan het niveau van de leerlingen en vormt een bruikbaar werkinstrument. Dankzij hun optimale prijs-kwaliteitsverhouding worden deze tijdschriften gebruikt als aanvullende lectuur. Deze tijdschriften worden permanent geëvalueerd en volgen de ontwikkelingen in het onderwijs en in de samenleving op de voet. De kinderen kunnen zich vrijblijvend abonneren op deze tijdschriften."

Hoewel in de schoolgids vermeld wordt dat een abonnement op de tijdschriften vrijblijvend is, is de Commissie van oordeel dat de publiciteit die voor de tijdschriften wordt gemaakt en die suggereert dat het nuttig is om die aan te schaffen, voor de ouders misleidend is. De Commissie is verder van oordeel dat het gebruik van de tijdschriften aangekocht door de ouders niet mag verantwoord worden vanuit de nood aan differentiatie waarvoor de school zelf geacht wordt in te staan.

In het verweer en ter zitting doet verwerende partij nog gelden dat de mogelijke onduidelijkheid in verband met de tijdschriften in de schoolgids 2012 is weggewerkt daar waar nu uitdrukkelijk wordt bepaald dat de tijdschriften niet klassikaal gebruikt worden. Verzoekers beamen dit en stellen dat inmiddels veel ouders hebben afgehaakt nu duidelijk is dat de tijdschriften in de klas niet meer zullen gebruikt worden.

5.3.3.2. Inkom voor het Sinterklaas- en grootouderfeest.

Verzoekers voeren aan dat het feest plaatsvindt tijdens de schooluren en dat aan ouders en

grootouders 3 euro inkom, waarin dan een drankje inbegrepen is, wordt gevraagd. Zij menen dat het intens oefenen tijdens de schooluren van de leerlingen voor deze activiteit een weerslag heeft op het vrije karakter van de deelname van de ouders en familieleden aan het feest.

De Commissie overwoog in dossier CZB/V/KBO/2011/300 het volgende:

“Uit de vraag blijkt dat ouders en grootouders een inkom moeten betalen als zij het schoolfeest waarin hun (klein)kinderen optreden willen bijwonen. De leerlingen zelf betalen geen inkom. Het betreft dus geen kost die in de bijdrageregeling moet opgenomen worden.

Voor vrije activiteiten die plaatsvinden buiten de schooluren kunnen de scholen in beginsel een bijdrage vragen voor deelname aan deze activiteit. Het organiseren van dergelijke activiteiten is traditioneel een manier voor scholen om aanvullende middelen te verwerven voor bijkomende initiatieven. Activiteiten die in deze context worden georganiseerd, hebben in sterke mate het kenmerk van een sociaal evenement waarbij al wie deelneemt weet dat het de bedoeling is om, naast het creëren van sociale verbondenheid, de school ook materieel en financieel te steunen.

Principieel daarvan te onderscheiden – hoewel de facto misschien niet altijd even duidelijk – zijn activiteiten waarin leerlingen optreden met een programma waarvoor ze wekenlang geoefend hebben tijdens de schooluren. De gezamenlijke betrokkenheid van ouders (en familie) en kinderen op een dergelijk optreden brengt mee dat in hun beleving de grens tussen schoolprestatie en vrije activiteit ook vager wordt. De Commissie is van oordeel dat het feit dat de kinderen tijdens de schooluren intens op het optreden tijdens het schoolfeest worden voorbereid, zijn weerslag heeft op het vrije karakter van de deelname van de ouders en familie aan het schoolfeest. De school dient zich terdege bewust te zijn van de reële (morele en sociale) druk op ouders en familieleden van leerlingen om deel te nemen aan dergelijke activiteiten die daardoor voor een deel dat vrijwillig karakter verliezen. De Commissie wijst daarbij op de doelstelling van de regelgeving met betrekking tot de kostenbeperking in het basisonderwijs, die er op gericht is om de gelijke toegang van de ouders in elke school te waarborgen. Scholen die activiteiten van die aard organiseren, moeten naar het oordeel van de Commissie oog hebben voor de betrokkenheid ook van de ouders met een meer beperkte financiële draagkracht. Dat zal vooral blijken bij het nemen van de beslissing of, desgevallend in welke mate, kosten voor de organisatie van een dergelijke activiteit worden doorgerekend.

Het zou in strijd zijn met de doelstellingen van de regelgeving indien activiteiten die de kinderen in de schooluren hebben ingeoeffend, onrechtstreeks worden gebruikt of toch werken als een drukingsmiddel voor fondsenwerving.”

De Commissie is van oordeel dat de toegang tot een schoolfeest waarvoor kinderen tijdens de schooluren hebben geoefend, voor ouders en grootouders gratis moet zijn. De Commissie acht het toelaatbaar dat vooraf kaarten te koop worden aangeboden die op het feest ingeruild kunnen worden voor een consumptie.

5.3.3.3. Kerstgeschenkjes.

Wat de aankoop van kerstgeschenkjes betreft, verwijst de Commissie naar haar advies uitgebracht in dossier CZB/V/KBO/2011/281 waarin zij o.m. het volgende overwoog: “Aan de ouders vragen om een kerstcadeautje te kopen bovenop de maximumfactuur lijkt op het eerste zicht vrijblijvend. De Commissie wijst echter op de druk die hiermee op de ouders

wordt gelegd. Dat de aankoop rechtstreeks gerelateerd is met de positie van het kind in de school en tegenover de andere leerlingen, maakt de ouders bijzonder kwetsbaar voor deze beïnvloeding. De vraag verliest daarmee grotendeels haar vrijblijvend karakter. Gelet op de druk die van de vraag tot aankoop uitgaat, is de Commissie van oordeel dat het bedrag van de aankoop niet kan vallen buiten de maximumfactuur, die voor het kleuter- en het lager onderwijs op respectievelijk 20 en 60 euro per leerjaar is vastgesteld.”

De Commissie stelt vast dat verwerende partij het ermee eens is dat het bedrag ervan in de maximumfactuur moet opgenomen worden indien de aankoop van een kerstgeschenk algemeen zou opgelegd worden. De Commissie neemt er verder akte van dat de school zegt verder niet met de aankoop van kerstgeschenkjes te zullen werken.

5.3.3.4. Dienstverlening. Prijs van het middagmaal en het middagtoezicht.

Verzoekers betwisten dat de gevraagde bijdrage voor het middagmaal, zijnde 3,13 euro voor een kleuter, in verhouding staat tot de geleverde kostprijs, temeer dat voor het middagtoezicht nog een kostprijs van 0,50 euro per kind en per middag wordt aangerekend.

Verwerende partij stelt dat de catering verlieslatend is. Zij schetst in het kort een kostenberekening en benadrukt nog dat de kostprijs voor het middagtoezicht niet het toezicht tijdens de maaltijden maar het extra toezicht na de maaltijd en vóór de aanvang van de lessen betreft.

De Commissie is van oordeel dat de school aannemelijk heeft gemaakt dat de gevraagde bijdrage in verhouding staat tot de geleverde prestaties, en dat dit onderdeel van de klacht ongegrond is.

5.3.4. *Het privacy-beleid rond het nemen van foto's.*

De ouders hekelen het feit dat het formulier waarop ouders hun akkoord moeten geven met het privacy-beleid van de school rond het nemen van foto's, niet in de mogelijkheid voorziet om zich niet akkoord te verklaren.

Met betrekking tot 'privacy' vermeldt de schoolgids op blz. 53 het volgende: “De school publiceert geregeld foto's van leerlingen op haar website, in haar schoolkrant, de lichtkrant... Voor de publicatie van zowel gerichte foto's, niet-geposeerde foto's, spontane foto's en sfeerbeelden vraagt de school bij het begin van het schooljaar een expliciete schriftelijke toestemming, overeenkomstig de privacywet via de ondertekening van het schoolreglement. Ouders die bezwaar hebben tegen de publicatie, delen dit schriftelijk mee aan de directeur”.

Deze tekst staat ook op het formulier ‘Ondertekening schoolinfo 2011-2012’ dat ouders ter ondertekening werd voorgelegd en waarin hen gevraagd wordt om hun akkoord met het privacybeleid van de school te geven.

De Commissie wijst erop dat het toezicht op de privacy behoort tot de bevoegdheid van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer (hierna: Privacy-commissie).

Volgens de Privacy-commissie dient er naargelang de aard van de door de school te nemen foto's (gerichte of niet-gerichte foto) een onderscheid in de toestemming te worden gemaakt. Voor het nemen van niet-gerichte foto's (bv. klas- of groepsfoto's tijdens een boswandeling of sportactiviteit) kan een stilzwijgende toestemming vermoed worden. Het gebruiken van een niet-gerichte foto om publiciteit voor de school te voeren valt in principe buiten de impliciete of stilzwijgende toestemming die geldt voor het nemen van de foto. Voor het gebruik van dergelijk beeldmateriaal zal de school dus een extra handeling moeten stellen. De Privacy-commissie aanvaardt hiervoor een pragmatische oplossing: voor niet-gerichte foto's volstaat het om de betrokkenen te informeren dat zulke foto's worden genomen, voor welk doel en welke publicatie. Deze informatie kan gegeven worden in het schoolreglement. Hoewel een expliciete schriftelijke toestemming hier niet vereist is, kan de school bij de aanvang van het schooljaar een eenmalige toestemming vragen om dit soort beeldmateriaal te gebruiken.

Voor het nemen en gebruik van gerichte foto's (bv. individuele foto, geposeerde klasfoto ...) moet de school de uitdrukkelijke (bij voorkeur schriftelijke) toestemming van de ouders vragen. Dit kan door in het begin van het schooljaar een document ter ondertekening voor te leggen waarin verwezen wordt naar de soort(en) te nemen foto's/ filmpjes, de verspreidingsvorm (intern, extern, via krantje, e-mail, internet, ...) en het doel ervan en waarbij de ouders de mogelijkheid moeten hebben om omtrent elk type al dan niet hun toestemming te geven (zie advies nr. 33/2007 van 28 november 2007 van de Privacy-commissie op: http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/advies_33_2007.pdf).

De Commissie zorgvuldig bestuur meent dat de handelswijze van de school strookt met de visie van Privacy-commissie voor wat betreft het nemen en gebruik van niet-gerichte foto's maar niet voor de gerichte foto's. Volgens die Commissie moet voor het nemen en gebruiken van gerichte foto's, naast de uitdrukkelijke toestemming van de ouders, tevens de mogelijkheid voorzien worden om per type van foto al dan niet toestemming te geven. De Commissie meent dat de tekst op het formulier 'Ondertekening schoolinfo' gebruikt kan worden voor de niet-gerichte foto's maar moet aangepast worden voor de gerichte foto's conform het advies van de Privacy-commissie zoals hierboven weergegeven.

5.3.5. Oneerlijke concurrentie.

Verzoekers menen dat verwerende partij afbreuk doet aan het verbod van oneerlijke concurrentie door in de schoolgids te wijzen op de ongelijke financiering tussen de netten en op de betoelaging door de gemeente van de gemeentelijke basisscholen.

De Commissie merkt op dat de geviseerde tekst gewag maakt van een ongelijke financiering tussen de netten. Door hierbij geen rekening te houden met de laatste stand van de regelgeving die de ongelijke financiering vanuit de Vlaamse Overheid wegwerkt, informeert de verwerende partij niet correct. De Commissie nodigt verwerende partij uit om die gedateerde info achterwege te laten (zie ook punt 5.3.2.2).

De Commissie wijst er nog op dat het elk schoolbestuur vrij staat om bepaalde voorzieningen met eigen middelen te financieren. Informatie hierover moet objectief blijven en hoort niet thuis in het regelgevende deel van de schoolgids.

5.3.6. *De Commissie komt tot volgende beslissing:*

De communicatie rond tijdschriften waarop vrijblijvend een abonnement kan genomen worden is misleidend in de mate dat nadrukkelijk gesuggereerd wordt dat het nuttig is om die aan te schaffen.

De toegang tot een schoolfeest waarvoor kinderen tijdens de schooluren geoefend hebben moet voor ouders en grootouders gratis zijn. De Commissie acht het toelaatbaar dat vooraf kaarten te koop worden aangeboden die op het feest voor consumpties ingeruild kunnen worden.

De Commissie verwacht van de school dat:

- zij de schoolgids herwerkt in die zin dat er een duidelijke opdeling komt tussen een aantal algemene beschouwingen en het eigenlijke schoolreglement en dat gedateerde en niet-correcte info uit de schoolgids wordt geweerd; in dat verband zal de school rekening houden met de laatste stand van de regelgeving met betrekking tot de financiering van de verschillende netten;
- voor elke post van de bijdrageregeling minstens een raming van de te verwachten kost wordt gegeven;
- zij in de toekomst ouders duidelijk en ondubbelzinnig informeert over de materialen die de school gratis ter beschikking moet stellen.

De Commissie beveelt de school aan om haar privacy-beleid rond het nemen en gebruiken van gerichte foto's aan te passen aan de interpretatie die de Privacy-commissie van de regelgeving heeft ontwikkeld.

5.4. Sanctieregeling

De Commissie verwacht dat de verwerende partij zich aan bovenstaande beslissing zal houden en ziet voorlopig geen grond om een sanctie op te leggen.

6. BEROEP

Tegen een beslissing van de Commissie kan binnen een termijn van zestig kalenderdagen die ingaat de tweede dag na de postdatum van de betekening van deze beslissing, bij aangetekend schrijven een beroep bij de Vlaamse regering, in de persoon van de Minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel ingesteld worden (met een afschrift aan het secretariaat van de Commissie).

Brussel, 17 september 2012

Marleen Broucke
Secretaris

Raf Verstegen
Voorzitter